

vant de paisatges plàcids amb atzavares i orenetes foren arquitectònics, així com els seus àngels músics. A Can Navas decorà el sostre de la Sala de Música amb frescos al·lusius a aquest art: personatges tocant instruments musicals (guitarra, flauta, pandereta) o escenes referents a les fonts d'inspiració de la música (el silenci de la nit, una font rajant aigua, cargols de mar, el vol de les aus o d'un estel en mans d'uns infants). En contrast amb les pintures de Sert el color domina un espai plàcid, amb una temàtica d'inspiració clàssica i elements típics del Noucentisme: un nen amb una corona de flors, homes i dones amb vestits típics catalans, menuts jugant i gaudint de la música, etc.

D'ençà fa quatre anys que Can Navas s'utilitza per aixoplugar actes socials, especialment banquets de noces, seguint la tendència d'altres edificacions argentonines d'interès artístic com Can Cabanyes o Can Baladia. A tal efecte es construí un annex a l'ala nord de la casa, utilitzat com a menjador, i s'arranjà una zona de pàrquing. Jardins d'estil francès, d'ordre geomètric, amb estanys i cascades, envolten la mansió en un entorn que fa encertadíssim el nom amb el qual el senyor Navas batejà la seva finca, un bell racó de pau i serenitat només trencades avui pel soroll dels cotxes que passen per la propera autopista.

ALFONS GÜELL bell racó

La propietat dita de can Carreras, situada al nord-est del terme municipal d'Argentona, va ser adquirida pel senyor Navas cap allà l'any 1940, i en el mateix lloc es començà a construir el palau anomenat Bell Racó. Aquest nom li ve d'estar la finca en un racó de la muntanya de Parpers, travessada pel camí de l'època romana que, passant per Granollers anava a Caldes de Montbui, on, els rics de Roma, hi preniien banys d'aigua calenta. El camí pujava pel costat dret de la riera d'Argentona i passava una mica més amunt de la gran torre, on encara existeix el famós pont romà, usat fins a principis del segle XX com a carretera comarcal que unia Ildure (Mataró) amb el Vallès.

Aquest nom de Bell Racó li varen posar els seus promotors, però la veu popular el va canviar de seguida pel de "El Rancho Grande", perquè en aquells anys quaranta va ser famosa a tot el món una cançó d'una pel·lícula mexicana titulada "Allà en el Racho Grande". Com que Bell Racó està situat a més de tres quilòmetres de la vila i per venir de Mataró, després del tramvia, no

existia cap més servei públic per anar allà dalt a treballar, els que no anaven amb bicicleta havien de fer-ho a peu; i, a més a més, calia portar-se el dinar; així és que hi hagueren dificultats per trobar els més de cent cinquanta treballadors que es necessitaven. Per això, i també pel migrat menú que portaven molts d'ells, a causa de la migradesa dels jornals i els preus abusius del mercat negre, dit estraperlo, l'empresa, d'acord amb el propietari, oferí el dinar gratuït als qui hi anessin a treballar.

L'èxit fou rotund, i prompte varen anar a treballar-hi quasi dues-centes persones. El menú ofert era més o menys aquest: de primer, un bon plat de farinetes amanides amb el suc de la caldera de bullir les botifarres de sang i altres manipulacions del porc, que mataven quasi diàriament. I, de segon, un plat de lleties, cigrons o arròs i verdures, amb un bon tall d'embotit o tros de

Hi hagueren dificultats per trobar

els més de cent cinquanta

treballadors que es necessitaven.

Per això, i també pel migrat menú

que portaven molts d'ells,

l'empresa, oferí el dinar gratuït als

qui hi anessin a treballar

GIL PARÉS
CORREDOR D'ASSEGURANCES - IMMOBILIÀRIA

Carrer Gran, 52
Tel. 93 797 10 13
Fax 93 756 04 99
08310 Argentona

Miquel Biada, 68
Tel. 93 757 46 22
Fax 93 757 46 30
08302 Mataró

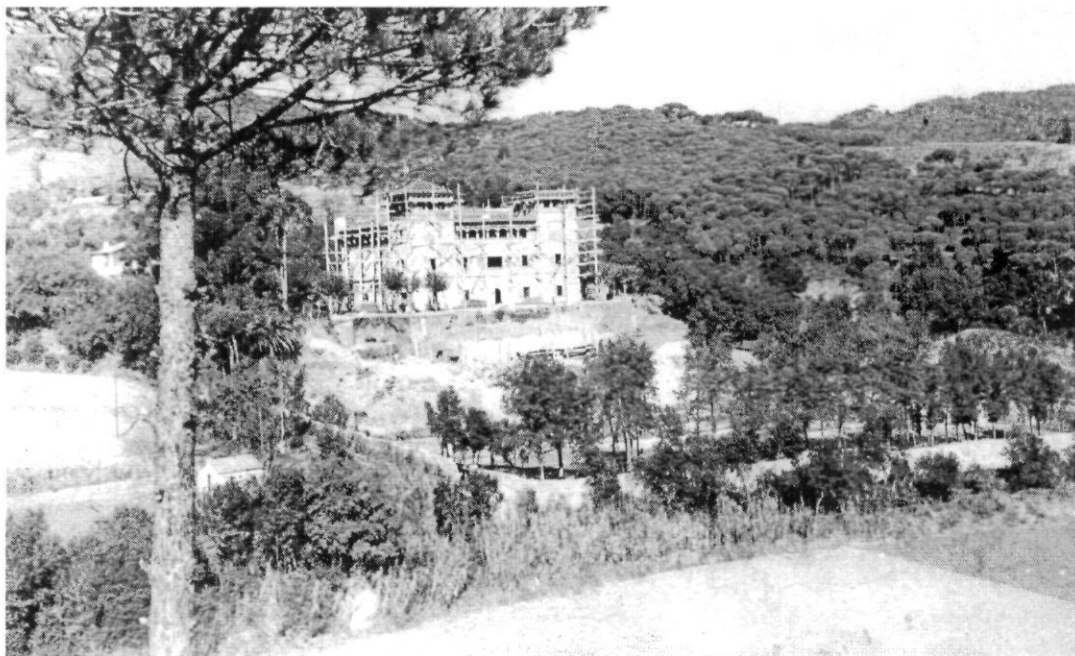
GAP

Gabinet Arquitectura
Agustí Pageo

Agustí Pageo i Ballesta
arquitecte

Carrer Gran 52
08310 ARGENTONA. Barcelona
Tel.: 93 797 05 13 Fax: 93 797 05 13

La mansió a punt
de cobrir. Any 1943

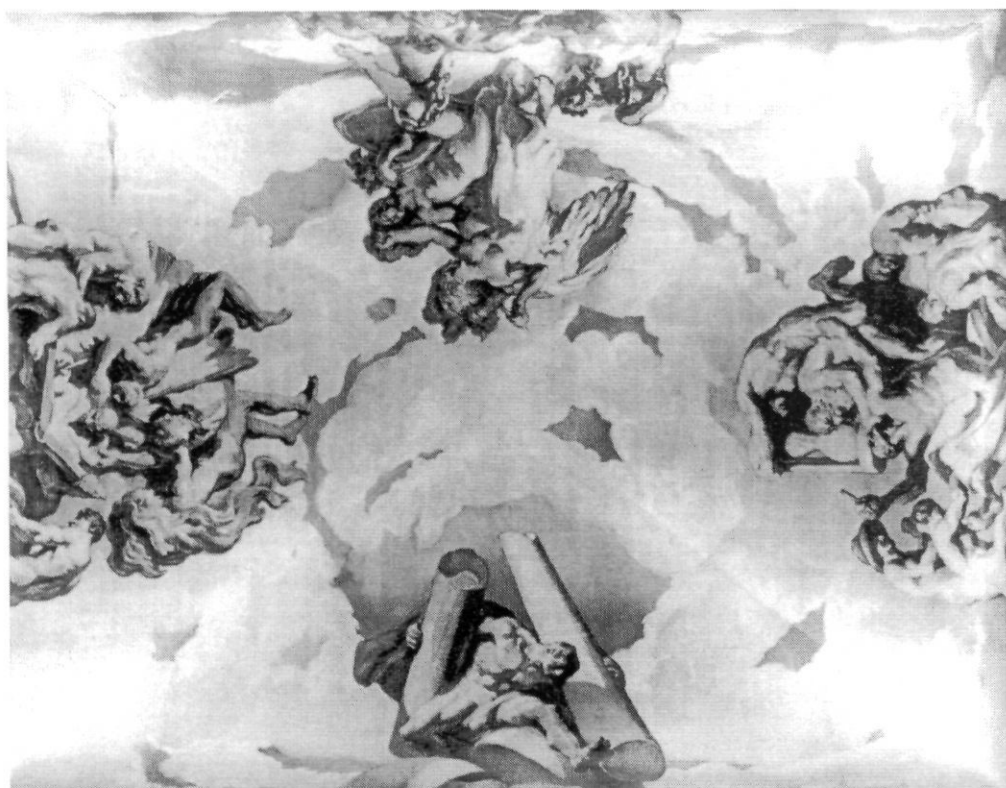
L'edifici cobert, a punt de
ser estucat, esgrafiat
i pintat al fresc, segons
els llocs. Any 1946

Façana principal.
La torre acabada.
Any 1955

El dinar de celebració
del cobriment de l'edifici.
Any 1945.
Foto tirada al magnesi,
amb una placa de vidre
mida 10x15 cm

Els frescos pintats
per Josep Maria Sert

El Sr. Labarta i fill.
Any 1952

Fotografies: Alfons Güell

El *ball* i
la bodega subterrània.
Any 1956

costelles a la brasa. Un panet (el pa anava racionat, molt car i escàs), una fruita del temps i mig litre de vi. Allò ja no era un sol plat de ranxo i prou com donaven als quarters militars o en camps de concentració. Allò ja era un "Rancho Grande", per quedar tip de debò. I, d'aquesta manera, es començà a parlar de si treballaves al "Rancho Grande" o en un altre lloc.

Per a donar menjar a tanta gent es va haver de construir una gran cuina i un menjador capaç de fer-hi caber tothom en dies plujosos o ventosos; una ferreria per a llossar les eines dels paletes i picapedrers aragonesos que fabricaven els llindars dels portals, graons i finestres; i un forn d'obra, aprofitant les bones argiles d'allí prop.

Com a nota curiosa i anecdòtica diré que, en la pedrera que va subministrar tota la pedra de granit necessari durant aquells deu o dotze anys que durà la construcció del palau i els seus entorns, en

sortí una gran llosa que no varen voler tallar de tan maca i regular que era. La varen polir i va ser destinada a presidir un lloc destacat de l'enrajolat de l'edifici. Més o menys en el seu centre. Però llavors varen venir les dificultats per a remenar-la i posar-la en el seu lloc precís, ja que es trobava a uns 300 metres o més lluny del seu destí. Varen calcular que pesava uns 18.000 kg.; i en aquell temps no hi havia cap grua a la comarca que la pogués aixecar, i ni tan sols arrossegar-la i col·locar-la al seu lloc.

De Barcelona varen haver de venir dos tractors d'eruga i, mitjançant corrons de ferro a sota, anar-la fent baixar cap a la casa. Però en arribar al pont romà varen témer que tant de pes junt (pedra i tractors) no l'enfonsés i decidiren tallar uns quants pins i fer una nova carretera pel costat. Només així es va poder arrossegar al lloc destinat. De totes maneres, les dificultats per bellugar-la i posar-

la ben bé a nivell foren enormes. En el temps actual, una sola grua l'aixecaria com si res i la portaria al seu lloc al mil·límetre, sense patir. Però és que en aquelles dates tot això de les grues i els tractors estava encara a les beceroles...

Un cop acabada l'obra i els seus voltants, inaugurada la torre i retirats tots els obrers i les seves eines (cuina, menjador, tallers...) començà a anar minvant el nom popular de "El Rancho Grande" i recuperant el de "Bell Racó" que volien els seus propietaris i que té preferentment avui.

Ah!, me'n descuidava. Els diumenges, en què no es treballava, tots aquells obrers que portaven d'excursió a la família a contemplar l'obra i el paisatge, mentre va durar la construcció, eren obsequiats amb un quart de quilo d'arròs per persona, mig conill, un litre de vi, un panet, una fruita i oli perquè es poguessin preparar un bon dinar a la cuina de cada dia o al bosc; i passar-hi el

VENDA I REPARACIÓ DE MOTOS I BICICLETES
RESTAURACIÓ DE MOTOS ANTIGUES

Carrer Barcelona, 52 • Tel. 93 797 08 01
08310 ARGENTONA

CUINATS
PLAÇA NOVA

Obert cada dia de la setmana (excepte dilluns)

Menú diari: 700.- ptes.
(excepte dissabtes i festius)

Pollastres a l'ast • Assortit de plats • Plats per encàrrec

C/ Les Parres, 7 - Tel. 93 797 15 54 - 08310 ARGENTONA

Entrepans
Esmorzars
Vermuts

Obrim a les 8 del matí
Dilluns tancat

Bernat de Riudemeia, 4
Argentona

Tel. 93 756 08 47

Cansaladeria
Xarcuteria

Pilar

Plaça de Vendre, 6 - Tel. 93 797 09 06 - ARGENTONA

dia. També s'ho podien emportar a casa seva si ho preferien.

Tinc moltes fotografies de la construcció d'aquest palau, però no tinc les que hauria tirat si m'haguessin encarregat de fer-ne un vertader reportatge gràfic, al meu aire. Només fotografiava els detalls que em senyalava l'apoderat Sr. Joaquim Vergés, i encara des del seu punt de mira, cada vegada que em cridava i prou. Perquè les fotografies havien de servir de testimoniatge memorial dels trossos o detalls acabats. Eren enviades amb les factures més importants demanades pel Sr. Navas que residia a Cuba, amb els seus negocis bancaris i trasllats marítims de mercaderies. Crec que posseïa almenys dos o tres vaixells de càrrega que voltaven pel món, i un d'ells era batejat amb el nom d'*Argentona*. Només tinc notícia que d'aquest vaixell un grup de la tripulació va ser invitat a visitar el Bell Racó amb motiu de fer escala a Barcelona i

celebrar-hi un bon dinar. Eren una trentena d'homes de diferents races i procedències que van disfrutar molt amb la contemplació de l'edifici i els seus entorns.

A mi m'hauria agradat començar la meua tasca per l'anivellament dels terrenys, prèvia vista general de l'indret; l'arribada de prop de dos-cents obrers al matí de cada dia; el taller dels picapedrers; la construcció del forn d'obra i els seus productes; els pintors, els estucadors, els forjadors, els fusters, els paletes, l'arquitecte, els contractistes, l'aparellador i les trifulgues per a poder arrossegar aquella gran pedra de 18.000 quilos; la desviació del camí forestal de l'antiga carretera per no passar per damunt del pont romà, en perill d'enfonsar-se per culpa del sobreprès... També, és clar, la col·locació d'una gran peça de plom gruixut, ben soldada a peces, de tot arreu, posada damunt la cúpula que sosté les pintures de J. M. Sert, perquè mai una esquerd

del sostre no les pogués malmetre, sobretot per alguna humitat que es podria produir...

El pintor Massot repassant les seves pintures.
Any 1952

Quan els seus negocis internacionals li permetien, el Sr. Navas venia a passar uns mesos al Bell Racó, en construcció, però aleshores habitava en una torreta, estil casa de pagès, construïda a la part alta, al N.O. del palau. Durant aquestes breus visites no necessitava pas fotos per a comprovar com anaven les obres; i és per això que no tinc documents gràfics de tot el procés constructiu.

FORN DE PA I PASTISSERIA

Martí

L'Equip
FERRETERIA
Tel. 93 797 02 68

Ja ens coneixeu!

Carrer les Parres, 10
darrera la plaça Nova

Una tradició de qualitat i servei

Esports 10

C/. Josep Vilaseca, 3
Tel. 93 846 21 06
08440 CARDEDEU

C/. Dr. Farrero, 10-12
Tel. 93 797 20 04
08310 ARGENTONA